

Halmstad kommun
kommunstyrelsen@halmstad.se

2022-12-13
1 (21)
Dnr 2022-7108

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Söndrumsskolan 6 – 9 i Halmstad kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Söndrumsskolan 6 – 9 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Söndrumsskolan 6 – 9 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver i större utsträckning och mer systematiskt leda och styra jämställdhetsarbetet på skolan samt följa upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver försäkra sig om att alla lärare ser till att eleverna med varierande metoder och med regelbundenhet får vara delaktiga i att planera och utvärdera undervisningen i samtliga ämnen och årskurser.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 31 maj 2023 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr-2022:7108) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Söndrumsskolan 6 – 9 leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Rektorn följer upp och analyserar skolans resultat och undervisningens genomförande och vidtar och/eller planerar för utvecklingsåtgärder samt fördelar resurser utifrån de behov

som identifieras. Granskningen visar slutligen att rektorn leder och organiserar arbetet med ett tydligt fokus på att det kollegiala lärandet ska ge avtryck i undervisningen. Granskningen visar däremot att även om det förekommer analys av resultat i syfte att ge en likvärdig undervisning oavsett elevers könstillhörighet så ger rektorn ingen tydlig ledning i hur skolans jämställdhetsarbete ska genomföras.

Uppföljning och analys av resultat, undervisningens genomförande och utvecklingsåtgärder

Skolinspektionens granskning av Söndrumsskolan 6 – 9 visar att rektorn följer upp olika resultat, undervisningens genomförande och värdegrundens integrering. Av inskickad dokumentation och intervjuer framkommer att rektorn tillsammans med personalen och huvudmannen bland annat genomför en årlig uppföljning av elevernas kunskapsresultat i en så kallad resultatprofil. I resultatprofilen redovisas elevernas måluppfyllelse utifrån årskurs, klass, ämne och kön samt resultat på nationella prov. Uppföljningen genomförs i forum som bland annat ämnes- och arbetslag där både ledningen och elevhälsan är med. Rektorn skaffar sig en insyn i undervisningens genomförande och integreringen av värdegrundsuppdraget på olika sätt. Rektorn, lärare och elever berättar att rektorn besöker lektionerna bland annat för att undersöka hur eleverna mår och hålla sig ajour med vad eleverna gör samt lyfta eller prata om något som hänt och upplevs som problematiskt av en eller flera parter. Rektorn gör även lektionsobservationer och diskuterar bland annat lektionsplaneringar i medarbetarsamtal och uppföljningssamtal. Ytterligare ett sätt för rektorn att få inblick i undervisningen genomförande och också hur värdegrundsuppdraget integreras i verksamheten är genom de mötesforum hen tillsammans med deltagarna i skolans utvecklingsgrupp sätter agendan för. I utvecklingsgruppen sitter bland annat kuratorn som har i uppdrag av rektorn att tillsammans med den pedagogiska personalen jobba med värdegrunden, vilket rektorn säger i intervju att hen följer upp i den återkoppling som sker på möten med elevhälsoteamet varje vecka. Slutligen skaffar sig rektorn dessutom insyn i undervisningen i form av att ledningen är närvarande vid kontakt och/eller möten med vårdnadshavare som ett extra stöd om behovet finns.

Det framgår vidare av granskningen att rektorn utifrån ett sammansatt underlag skaffar sig en god nulägesbild av skolan. Av inhämtad dokumentation och intervju med rektorn framgår att hen i resultatanalysen bland annat har kunnat se avvikelser i måluppfyllelsen för flertalet elever i årskurs 9, framförallt inom de teoretiska ämnena svenska, engelska och matematik. Hen förklarar att dessa avvikelser grundar sig i en ökande problematisk frånvaro och att detta får en tydlig konsekvens i slutbetygen. Rektorn berättar vidare att analysen av resultatprofilen har gjort hen uppmärksam-

mad också på trender som till exempel den sjunkande graden av behörighet till gymnasiet. Även vissa skillnader syns i analysen av flickor och pojkars resultat i ämnet svenska, där förklaringen enligt rektorn ligger i att läslusten skiljer sig bland de två grupperna. I informationsinhämtningen urskiljer sig svenska som andraspråk på så vis att elevernas måluppfyllelse för läsåret 21/22 är låg. Rektor säger i intervju att det bevisligen inte har räckt med att en lärare har undervisat i ämnet på 50%, utan att de behöver och kommer utöka kompetensen inom ämnet. Beträffande värdegrundsarbetet har rektorn identifierat att mentorstiden inte alltid passar som undervisningsforum för att arbeta med värdegrunden, då lärarna menar på att det dels inte finns tillräckligt med tid eller att annat behöver prioriteras så att värdegrundsövningarna inte blir av ibland. Slutligen har rektorn sett i sin analys av det som framkommit till skolan kring kränkningar att mycket av det har skett och sker på nätet.

Granskningen visar slutligen att rektorn fördelar resurser och beslutar om och genomför utvecklingsåtgärder utifrån de elevbehov som identifieras i samband med uppföljningsarbetet. Det framgår av intervju med rektorn och i den inhämtade dokumentationen att uppföljningen och analysen av resultatprofilen ligger till grund för skolans utvecklingsplan där rektorn tillsammans med personalen i början på läsåret utformar flertalet prioriterade verksamhetsmål. Exempel på dessa är ökad ledning och stimulans i undervisningen och mer tillgängliga lärmiljöer för att bättre möta elevernas olika behov och för att bryta problematisk frånvaro. Rektor berättar att analysen av resultatprofilen kopplat till den sjunkande graden av behörighet till gymnasiet har lett till implementeringen av direkta insatser i form av införandet av lovskola och utökandet av skolans särskilda undervisningsgrupper. Vidare framkommer i intervju med rektorn och representanter för elevhälsan att resursfördelningen är flexibel och ständigt omfördelas utifrån skiftande prioriteringar baserade på elevernas behov av insatser. Utifrån intervjuer samt insänd dokumentation framkommer det att extra resurser riktats till specifika ämnen och/eller årskurser. Exempelvis har rektorn beslutat om att tillsätta elevassistenter i en årskurs, baserat på personalens tidigare analyser av det sociala samspelet. Även extratid för matematik utanför den reguljära undervisningen har införts i schemat och i samtliga årskurser är det två lärare i klassrummet, minst ett pass per vecka. Ett annat exempel på en resursfördelning som rektorn beslutat utifrån identifierade behov är att anställa en lärare i svenska som andra språk på heltid från och med januari 2023. Rektor har också inför läsåret 22/23 anställt en specialpedagog på heltid. Specialpedagogen ingår i ledningsgruppen och har som uttalat uppdrag att bland annat bistå med stöd till den pedagogiska personalen. I inskickad dokumentation skriver rektorn att skolan hösten 2021 påbörjade ett arbete med gemensam läsning och bearbetning av litteratur kring problematiken kring elever med

mycket hög frånvaro. Till detta var också ett uttalat mål att stärka arbetet med problematisk frånvaro i sin helhet. Samtlig personal deltar i detta arbete, och det har redan resulterat i bland annat tydligare rutiner kring den problematiska frånvaron. För att underlätta arbetet med värdegrunden inom ramen för undervisningen säger rektorn att hen tillåter och uppmuntrar lärare att i specifika fall inte ha reguljär undervisning under en lektion, utan istället jobba med det gemensamma värdegrundsarbetet som finns samlat på skolans lärplattform. Även ett samarbete med en idrottsförening har nyligen initierats av skolan och kommer att fokusera på temat näthet, där hela högstadiet ska ta del av föreläsningar och material att arbeta vidare med på lektionerna.

Rektorns ledning och organisering, samverkan mellan lärare och skolutveckling

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar arbetet med ett tydligt fokus på att det kollegiala lärandet ska leda till avtryck i undervisningen. Av inkommen dokumentation och intervju med rektorn framgår att rektorn skapat en tydlig organisering av personalen utifrån olika grupperingar, så som regelbundna arbets- och ämneslag, i syfte att öka möjligheterna till samverkan mellan personalen och bidra till lärande inom kollegiet. Personal inom ledningsgruppen, elevhälsan samt utvecklingsgruppen träffas utöver sina ordinarie tillfällen också i arbets- och ämneslagsforum. Resultaten från Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal vårterminen 2022 visar på höga värden på frågor om samverkan av undervisning, vilket både lärarna och elevhälsan bekräftar i intervju. De lägger till att rektorn är med och deltar i diskussioner inom dessa grupperingar samt att samtliga följer en av rektorn förutbestämd agenda. Förstelärare leder och dokumenterar mötena i arbetslagen och ämneslagen, och redovisar arbetet för rektorn i utvecklingsgruppen. Rektorn får på så vis insyn i samtliga delar av verksamheten och dess kontinuerliga utvecklingsarbete. Rektorn har bland annat kunnat se att lärarna utifrån sin arbetsbelastning påvisat en frustration kring att de inte når samtliga elever resultatmässigt. Av den anledningen förs det numera gemensamma diskussioner inom arbetslagen, där fokus inte läggs på individuella elevärenden enbart utan gruppen i sig för att lärarna på så vis ska se möjligheter till att nå fler elever och lära av varandra. Ledningen har också beslutat att all pedagogisk personal numera lägger ut allt material kopplat till sin egen undervisning på den gemensamma digitala lärplattformen, vilket har lett till att fler använder samma material i undervisningen för att öka likvärdigheten. Slutligen finns det på skolan stöd för de pedagoger som är obehöriga eller saknar behörighet i ett visst ämne. I intervju med lärare och rektor framkommer att stödet sker på flera vis. Exempelvis utgår lärarna ifrån en gemensam grovplanering och rektorn erbjuder lärarna att vidareutbilda sig för att erhålla behörighet. De lärare som väljer att vidareutbilda sig får utrymme att göra det, genom att rektorn ser över tjänstefördelningen och vid behov sätter in vikarie eller visstidsanställd personal.

Jämställdhetsarbetet på skolan

Granskningen visar att rektorn visserligen följer upp att samtliga elever ges förutsättningar att lära sig och utvecklas oavsett könstillhörighet. Av intervjuer med lärare och elevhälsan framkommer att rektorn tillsammans med övrig personal analyserar flickor och pojkars resultat genom exempelvis det tidigare nämnda arbetet med resultatprofilen. I analysen slår rektorn fast att det existerar vissa skillnader mellan flickors och pojkars måluppfyllelse. Rektorn har följt upp skillnader kopplade till analysen, bland annat har hen talat med lärarna i svenska och ställt frågor kopplat till måluppfyllelsen. Tillsammans med lärarna har rektorn kunnat se att pojkar i större utsträckning än flickor uppvisar en olust att läsa. Rektorn säger också i intervju att pojkar i större utsträckning är en del av den elevgrupp som har en problematisk frånvaro, vilket i sin tur har påverkat måluppfyllelsen negativt i ämnet. Det framgår även av intervjuerna att rektorn vidtar vissa åtgärder. Bland annat säger rektorn att hen har köpt in digitalt läromaterial vid sidan av det analoga som ska underlätta för de elever som har svårt att nå målen eller uppvisar mindre lust för just läsning, oavsett kön. Hen har också möjliggjort att fler elever ska få tillgång till Flex-enheten, så att de med en högre problematisk frånvaro får ett annat sammanhang än klassrummet. Slutligen har hen möjliggjort så att elever som inte identifierar sig som sitt biologiska kön och/eller genomgår könsbekräftande vård har möjlighet att byta om i eget rum inför lektioner i ämnet idrott och hälsa.

Granskningen visar dock att det inte förekommer något systematiskt arbete kring hur jämställdhetsfrågor ska vara en del av undervisningen. Både lärare och elever säger att det är stor variation i vilken grad eleverna jobbar med det eller om lärarna lyfter jämställdhetsaspekten i den reguljära undervisningen. Detta framgår även av Skolinspektionens enkät som genomfördes vårterminen 2022, där den pedagogiska personalens svar har lägre värden på frågor om jämställdhet än rikssnittet. Elever säger i intervju att de har jobbat med jämställdhet i vissa ämnen och några kan minnas att begreppet har nämnts då de pratat om att alla ska behandlas lika. I likhet med lärarna och eleverna säger elevhälsan att det inte förekommer ett jämställdhetsarbete på skolan som leds av rektorn, men att de har hört att vissa lärare jobbar med det. Av intervju med rektorn och av inkommen dokumentation framgår att skolans bibliotekarie är certifierad i arbetet med normer och genus samt att hen är ute i klassrummen och pratar om jämställdhet och normfrihet, men att rektorn anser att HBTQIA-expertisen måste synliggöras mer samt att både kollegiet och eleverna behöver fortsätta föra diskussioner kring genus kontinuerligt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver i större utsträckning och mer systematiskt leda och styra jämställdhetsarbetet på skolan samt följa upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att även om rektorn analyserar och följer upp skillnader mellan flickor och pojkars resultat i syfte att säkerställa att elever oavsett könstillhörighet får samma förutsättningar till att lära sig och utvecklas samt att det existerar en viss medvetenhet om jämställdhetsarbete bland lärarna, så saknar skolan en systematik och fortlöpande uppföljning av vilket innehåll och vilka arbetsformer som bedrivs av lärarna i undervisningen utifrån ett könsperspektiv och som leds av rektorn.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet.¹ Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Av läroplanen framgår det också att sättet skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Vidare framgår det av läroplanen att eleverna genom utbildningen ska utveckla en förståelse för hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har också, inom givna ra-

¹ Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag.

mar, ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, tillsammans med personalen, för samtal om och planerar kring hur de gemensamt kan arbeta med jämställdhet på skolan i den reguljära undervisningen. Ett sådant strategiskt arbete kan exempelvis genomföras på så visa att rektorn ställer frågor om jämställdhetsarbetet i undervisningen till lärarna i medarbetarsamtal eller att strategier utformas gemensamt kring hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen. Rektor bör även följa upp att de möjligheter som finns för att undervisa om jämställdhet inom ramen för kursplanernas centrala innehåll tas tillvara och att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Det är vidare också viktigt att rektorn följer upp och försäkrar sig om att samtliga lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete samt undersöker vilka effekter det får för eleverna oavsett könstillhörighet. Det går exempelvis att se över och försäkra sig om att läromedel speglar både kvinnors och mäns erfarenheter. För att jämställdhetsarbetet ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att lärarna har och utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär. Vidare behöver rektor också ta ansvar för att tydliggöra vikten av att detta arbete faktiskt bedrivs i lärarnas undervisning samt att hen analyserar och följer upp det eventuella arbetet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

² Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Lärarna bedriver en strukturerad undervisning som innehåller variation i både arbetssätt och arbetsformer, och de erbjuder därutöver stöd så att samtliga elever förstår och kan bibehålla sitt engagemang. Lärare bemöter elever utifrån höga förväntningar samt motiverar dem för att stärka deras självförtroende och förmåga att lyckas med sina studier och anpassar undervisningen på så vis att alla elever ska kunna ges förutsättningar att nå målen och klara sina studier samt utvecklas vidare i sin kunskapsutveckling. Vidare visar granskningen att elever ges möjlighet till reflektion kring det egna lärandet. Däremot visar granskningen att eleverna ges vissa möjligheter att påverka arbetsformer och arbetssätt och att utvärdera undervisningen men att de inte får vara med och påverka undervisningens innehåll. *Struktur, variation och aktivt lärarstöd i undervisningen*

Granskningen visar att lärarna bedriver en strukturerad undervisning. Av intervjuer och lektionsobservationer framkommer att skolan har infört gemensamma rutiner vid lektionsstart då skillnaderna var stora mellan klasserna, vilket skapade en otydlighet för både lärare och elever. Inledningen ska karakteriseras av antingen en verbal eller skriftlig genomgång i helklass där läraren påminner om lektionstider och presenterar de olika arbetsmomenten, arbetssätten för att genomföra arbetsmomenten samt att lärare i flera fall också lyfter syftet och målet med arbetsmomenten. Det finns även flera lärare som inkluderar en återkoppling till föregående lektion i introduktionen. Vad beträffar lektioners avslut så finns det en samsyn i det att de flesta lärare summerar sina lektioner, även om tillvägagångssättet skiljer sig något mellan lärarna. Exempelvis summerar vissa lärare sina lektioner med exit-tickets alternativt frågesport medan andra pratar en kort stund med klassen eller helt enkelt tackar för dagens lektion innan eleverna får lämna klassrummet.

Granskningen visar också att eleverna erbjuds ett varierat arbetssätt och varierande arbetsuppgifter. Det framkommer i intervju med lärarna att de planerar sina lektioner så att eleverna får möjlighet att jobba på olika sätt med varierande arbetsuppgifter utifrån ämnets karaktär, lektionens längd och elevernas kunskapsutveckling. Till exempel kan textskrivning få ta större del av vissa lektioner än andra eller så blir genomgångarna en kortare del av lektionen och det egna arbetet längre då eleverna jobbar med moment de har större förförståelse i. Även eleverna säger att de får jobba på olika vis samt med olika saker i sina ämnen. Bland annat varierar lärarna kring huruvida ele-

verna får jobba enskilt, i par eller grupp arbetssättet kan variera eftersom arbetsuppgifterna delvis beror på ämnet. Ibland bryter lärarna i ordinarie undervisning för att göra annat såsom kolla på film eller ha frågesport, kopplade till arbetet. Det som framkommer i de olika intervjuerna syns även i lektionsobservationerna då majoriteten av dem innehåller olika delmoment som lärarledda genomgångar, eget arbete i antingen skrivboken eller datorn, diskussioner i par, gruppvis och helklass samt introducering av arbetsredskap att använda i skolarbetet.

Granskningen visar vidare att eleverna får ett aktivt stöd av lärarna i syfte att förstå, komma igång samt bibehålla engagemang kopplat till skolarbetet. Av intervju med lärarna framkommer flertalet exempel på att stötta eleverna både innan och under skolarbetets gång. Bland annat lyfter lärarna vikten av att använda sig av olika hjälpmedel såsom tavlan eller den digitala lärplattformen för att få med eleverna i uppstarten och likaså under arbetsprocessen. De framhäver också betydelsen av att stöd eller hjälp till individuella elever ofta kan appliceras på hela grupper, så att exempelvis det som för vissa behöver förtydligas via tavlan och/eller genom den digitala lärplattformen görs det för alla. Lärarna säger att de handlar om att vara närvarande och lyhörd samt prata med eleverna om att de lär sig på olika vis. I intervju med eleverna och i lektionsobservationer framkommer att samtliga lärare efter lektionsstart kontrollerar att eleverna har förstått vad de förväntas göra samt hur de ska gå tillväga för att göra det. Detta gör lärarna till exempel genom att de ställer frågor i helklass, i mindre grupper eller till eleverna enskilt samt att de går runt i klassrummet för att säkerställa att eleverna kommer igång med skolarbetet. Under lektionens gång och om eleverna är i behov av hjälp eller har en fråga kring skolarbetet använder alla lärare ett handuppräckningssystem. Lärarna går i vissa fall också fram till eleverna för att leda dem tillbaka till skolarbetet.

Anpassning av undervisningen och kunskapsutveckling

Granskningen visar att lärare bemöter elever utifrån höga förväntningar samt motiverar dem för att stärka deras självförtroende och förmåga att lyckas med sina studier. I intervju med lärare, elevhälsan samt rektorn framkommer att lärarna har höga förväntningar på eleverna, vilket de menar på är en framgångsfaktor som de medvetet tänker på. Lärarna berättar att deras förväntningar på eleverna och arbetet med att stärka deras självförtroende sker på olika vis. Exempelvis handlar det om att uppmärksamma och/eller berömma mindre framsteg i en större process för att på så vis hjälpa eleverna i mål eller framhäva att eleverna inte ska se missade ambitioner som ett nederlag utan att kunskapsutveckling befinner sig i ett mycket större sammanhang än ett enstaka prov. Eleverna är eniga i att lärarna uppmuntrar dem på olika sätt, däribland genom att dela med sig av egna erfarenheter. På de observerade lektionerna ger alla

lärare återkommande bekräftande kommentarer och positiv återkoppling när enskilda elever svarar rätt på en fråga eller förklarar sitt sätt att resonera kring arbetet. När elever är osäkra uppmuntrar lärare dem att försöka eller ställer ledande följdfrågor för att få eleverna på rätt spår. Några av lärarna berömmar även hela gruppens arbetsinsats innan de påbörjar lektionsavslutningen.

Granskningen visar vidare att lärarna anpassar undervisningen så att samtliga elever ska kunna klara av skolarbetet, men också utmanas för att komma vidare i sin kunskapsutveckling. I intervju med lärare och elever framkommer att lärarna anpassar sin undervisning, beroende på var respektive elev befinner sig i sin kunskapsutveckling. Lärarna berättar om olika sätt att anpassa och utmana för att dels hjälpa alla elever att utifrån sina förutsättningar nå målen och dels kunna utmana de som blir klara snabbt eller kommit längst i sin kunskapsutveckling. Lärarna ger olika exempel beroende på ämne, däribland nivåanpassad undervisning, differentierad undervisning, extrauppgifter av varierande utformning samt användning av digitala läromedel. Lärarna säger att de planerar och undervisar på så vis att samtliga lärare utgår från en gemensam grund, men att det utifrån detta finns möjlighet för anpassning till individens behov oavsett kunskapsnivå. Elever berättar likt lärarna bland annat att det i vissa ämnen finns olika spår eller svårighetsgrad i undervisningens innehåll, och att det i andra ämnen istället erbjuds extra uppgifter för elever som blir klara snabbt eller att läraren ber dem utveckla sina svar. Extrauppgifter som erbjuds för elever som blir klara tidigare än andra kan vara av en fördjupande karaktär men också av liknande karaktär beroende på ämne. Vidare säger eleverna att vissa lärare jobbar med digitala läromedel medans andra analogt, utefter elevbehovet. I observerade lektioner syns de olika variationer som framkommer i undervisningen. Exempelvis erbjuder några lärare extrauppgifter i form av nya uppgifter med fördjupande karaktär, några ber eleverna att utveckla sina svar eller formuleringar och en lärare ber eleverna att göra samma uppgift en gång till fast tillsammans med sin arbetskamrat. Slutligen berättar rektorn i intervju att skolan kommit långt med att undervisningen anpassas till varje individ och nämner exempelvis avskalade uppgifter, olika hjälp- och läromedel och tydliga rutiner. Hen säger också att i vissa ämnen har lärare kommit längre med att anpassa och utmana de elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling, men att har skolan köpt in digitalt läromedel där lärare i samtliga ämnen kan lägga till mer utmanande uppgifter för eleverna.

Elevers delaktighet och reflektion kring det egna lärandet

Granskningen visar att undervisningen innehåller arbetssätt och moment där eleverna får möjlighet att reflektera sig fram till olika svar och likaså kring den egna inlärnigen samt ges ansvarstagande för densamma. Av intervjuer med lärare och elever samt i lektionsobservationer framgår att eleverna ges möjlighet att arbeta med uppgifter

som möjliggör reflektion kring både hur de löser uppgifter och motivering av svaret eller lösningen i sig. Lärarna förklarar i intervju att de erbjuder elever flera olika strategier för att lösa uppgifter eller möjligheter att ta sig an och reflektera kring arbetsmoment, bland annat nämns "veckans problem", strategier för inläsning och bearbetning av text eller att de fångar upp och låter elever resonera om sådant som uppkommer i vardagen. Det framkommer också att eleverna ges möjlighet att reflektera över den egna inläringen exempelvis inför utvecklingssamtal, betygsamtal och i samband med självbedömningar. Vissa lärare tar hjälp av det digitala läromedlet där elever inför nya arbetsområden först får bedöma sina förkunskaper och sedan göra självutvärderingar efteråt, medan andra låter eleverna i grupp eller som klass sätta upp mål och där de sedan utvärderar sina insatser eller hur väl de lyckades. Eleverna själva berättar att de får jobba med resonerande uppgifter där deras åsikter kommer fram kring arbetsinnehållet samt att de ges chans till att motivera dessa åsikter. Därtill säger de att de oftast får en chans att finna svar själva innan lärarna antingen ger dem svaret eller tips och ledtrådar som leder dem in på rätt svar. Slutligen säger eleverna också i intervju att några lärare ibland frågar i slutet på en lektion vad de lärt sig.

Granskningen visar vidare att eleverna ges vissa möjligheter att påverka arbetsformer och arbetssätt och att utvärdera undervisningen men att de inte får vara med och påverka undervisningens innehåll. Lärarna förklarar i intervju att eleverna i större utsträckning får påverka själva arbets- eller provformen men att lärarna bestämmer innehållet utifrån kursplanerna. Lärarna berättar vidare att själva utvärderingen av arbetet eller undervisningen sker i olika stor utsträckning samt på olika vis. Vissa av dem har till exempel egna terminsutvärderingar, andra låter elever ibland skriva vad de anser kring bland annat undervisningen i loggböcker på mentorstiden och en lärare säger att hen väver in utvärdering av undervisningen samtidigt som eleverna gör utvärdering av den egna insatsen efter ett arbetsmoment. Eleverna är eniga i att lärarna låter dem påverka hur de ska jobba med olika uppgifter eller moment. Elever berättar att de visserligen får möjlighet att påverka och ge synpunkter på skolan i exempelvis klass- och elevråd, men att det sker i mindre utsträckning i samband med själva undervisningen. De säger att de oftast får ge sina åsikter kring undervisningen innan utvecklingssamtal, men att det också sker efter att de i vissa ämnen jobbat med ett större arbetsområde eller att vissa lärare frågar om skolarbetet är svårt. Rektorn konstaterar i sin intervju att elevernas delaktighet i att regelbundet involveras i utformning och utvärdering av undervisningen är ett utvecklingsområde. Rektorn berättar att arbets- och ämneslag har vid tillfälle diskuterat detta. Bland annat har rektorn tydliggjort att eleverna ska hålla i sina utvecklingssamtal tillsammans med mentorn, för att på så vis dels få ökad medvetenhet och delaktighet i sitt lärande dels större möjlighet till påverkan av undervisningens genomförande. Rektorn berättar vidare att i de praktiskt-estetiska ämnena

har elevernas delaktighet emellertid ökat på så vis att de i större utsträckning än tidigare börjat formulera sina egna mål samt reflekterar över hur de ska uppnå dem.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver försäkra sig om att alla lärare ser till att eleverna med varierande metoder och med regelbundenhet får vara delaktiga i att planera och utvärdera undervisningen i samtliga ämnen och årskurser.

Skolinspektionens granskning visar att det visserligen finns exempel på att vissa lärare inkluderar eleverna i planeringen och utvärderingen av undervisningen men att detta inte sker systematiskt eller kontinuerligt i samtliga ämnen och årskurser.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.³ Rektorn har ett särskilt utpekat ansvar för att se till så att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.⁴ Av förarbetena till skollagen framgår även att det inte räcker att lärarna själva planerar undervisningen med hänsyn till elevernas intressen och erfarenheter. Detta kan visserligen ses som ett indirekt elevinflytande, men eleverna behöver stimuleras till att ta aktiv del i planering och utvärdering av lektioner.⁵

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och lärarna på ett systematiskt vis diskuterar vilka områden eleverna kan ha inflytande över och hur lärarna kan utveckla konkreta arbetssätt som ökar elevernas inflytande. Vidare bör rektorn inventera hur

³ Lgr22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

⁴ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar

⁵ Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, prop. 2009/10:166

olika lärare arbetar för att eleverna ska få inflytande. Utifrån vad som framkommer i inventeringen kan rektorn organisera det vidare arbetet så att lärare kan ta del av varandras metoder och prova nya metoder och arbetssätt i sin egen undervisning. Lärarna kan med fördel använda sig av Skolverkets stödmaterial i arbetet med att utveckla former för elevernas inflytande i undervisningen.⁶ Rektorn behöver i sin analys av resultaten i uppföljningen särskilt uppmärksamma om det finns skillnader i elevernas upplevelse av delaktighet och inflytande utifrån kön, ämnen och årskurser.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Skolan arbetar gemensamt och förebyggande kring både studiero och trygghet där personal vidtar lämpliga åtgärder vid behov. Skolan har också ett systematiskt arbetssätt i att ta reda på elevernas upplevelser av trygghet och studiero och låta dem delta skolans arbete kring studiero och trygghet.

Skolans arbete med studiero

Granskningen visar att skolan bedriver ett förebyggande och främjande arbete med att skapa och bibehålla studiero som även involverar eleverna. Det framgår av inskickad dokumentation och i intervju med rektor att skolan kartlägger elevernas upplevelse av studieron genom bland annat årliga trivselenkäter. Av den inskickade dokumentationen framgår att eleverna på Söndrumskolan tycker att de har studiero på lektionerna. Även fortlöpande under läsåret håller sig skolan informerad om elevernas upplevelser av studieron genom klassråd och elevråd. I samtliga intervjuer framgår exempel

⁶ Skolverkets lärportal. Modulen Delaktighet och inflytande i undervisningen. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/kompetensutveckling/delaktighet-inflytande-och-likabehandling>

på hur skolan arbetar för att främja studiero. Eleverna har bestämda sittplatser som beslutas i samråd mellan mentorer och lärare. Placeringarna är flexibla och kan förändras beroende på om behov finns efter ett samtal med berörda elever. Det framgår även att eleverna inkluderas och får påverka arbetet genom att skolans ordningsregler, där studiero ingår, har framarbetats tillsammans av både personal och elever. Ordningsreglerna går igenom årligen i början på ett nytt läsår och revideras vid behov. Skolan har i förebyggande syfte utrustat samtliga klassrum med bland annat skärmar och hörselkåpor, vilka finns tillgängliga för alla elever så de lättare kan bibehålla fokus och inte störas av annat eller andra i närheten. Vidare framgår att lärarna vid behov vidtar åtgärder för att säkerställa studieron i klassrummet exempelvis genom att använda sig av skolans grupprum. Rektorn har tillsatt elevassistenter och annan resurspersonal som möjliggör en mer effektiv uppdelning av klasser för att skapa och säkerställa en fungerande studiemiljö för eleverna.

Skolans arbete med tryggheten

Granskningen visar vidare att arbetet med tryggheten på skolan bedrivs både förebyggande och åtgärdande. I intervju med elever och representanter från elevhälsan framkommer det att tryggheten upplevs vara hög på skolan av majoriteten av eleverna. Förutom den tidigare nämnda kommungemensamma enkäten så framgår av inskickad dokumentation samt intervjuer att skolan genomför egna enkäter inför utvecklingssamtal, där det bland annat finns möjlighet för eleverna att lyfta och diskutera sina upplevelser av tryggheten på skolan. Eleverna säger också att de blir tillfrågade och får prata om vad de tycker och känner kring tryggheten på skolan i samtal med lärare. Av kartläggningarna har det framkommit att ett fåtal elever har beskrivit en otrygghet för en plats på skolan där det till exempel kan uppstå trängsel. Skolan har som åtgärdande insats möblerat om så att skåpen numera står i olika sektioner. Resultatet har blivit att de olika årskurserna inte är vid skåpen samtidigt och rektorn säger att detta ökat den upplevda tryggheten. Av intervjuerna med personalen framgår att det främjande arbetet består i att skolan har ett schemalagt rastvärdskap för samtlig personal, inklusive ledningen. På rektorns direktiv är representanter från elevhälsan också synliga i verksamheten genom att exempelvis välkomna elever på morgonen och röra sig runt om i hela verksamheten. Många i personalen äter lunch tillsammans med eleverna och det finns mer än en vuxen i vissa av klasserna. Skolan är konstruerad på så vis att den är väldigt öppen vilket, enligt rektorn och lärarna, möjliggör att personalen lättare har en överblick över vad som sker.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Rektorn analyserar och följer med lärarna upp eventuella skillnader i olika omdömen, betyg och resultat på nationella prov. Vidare visar granskningen att rektorn ger lärarna förutsättningar att regelmässigt kvalitetssäkra sina omdömen och betyg och att lärarna använder sig av olika bedömningsmetoder för att säkerställa likvärdigheten.

Analysen av omdömen, betyg och resultat på nationella prov

Granskningen visar att rektorn tillsammans med personalen analyserar omdömen och betyg samt att resultat på nationella prov också analyseras och jämförs med elevernas termins- eller slutbetyg i syfte att säkerställa en likvärdig betygsättning. Av insänd dokumentation och intervjuerna med rektorn, lärarna och elevhälsans representanter framgår att arbetet med att analysera olika resultat sker kontinuerligt under läsåret, och att mer specifika nedslag görs vid exempelvis sammanställningen av årets resultat i samarbete med kommunens kvalitetssäkrare. I intervju med lärarna framkommer också att resultaten på nationella prov diskuteras och jämförs med elevernas slutbetyg. Analysen visar att det råder god överensstämmelse mellan resultat på nationella prov och de slutbetyg som sätts, säger både lärare och rektor. Rektorn berättar att de eventuella skillnader eller osäkerheter som kommer fram i analysen av bedömningar eller betyg kopplat lyfts och diskuteras av och inom ämneslag. I dessa samtal sitter även rektorn och specialpedagogen med för att stötta upp och hjälpa. Det framgår av inhämtad dokumentation och intervju med rektorn att de avvikelser som syns kopplade till resultat och måluppfyllelse i olika ämnen beror på orsaker kopplade till annat än lärarnas rättning och betygsättning, däribland den tidigare nämnda problematiken med problematisk frånvaro.

Samverkan kring och kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att i stor utsträckning samt på olika vis samverka för att säkra likvärdigheten i sina omdömen och betygsättningar. Av intervju med lärare och rektor framkommer att lärarna arbetar gemensamt med att samplanera den ordinarie undervisningen samt ta fram olika gemensamma prov inom

sina ämneslag. Därutöver medbedömer lärarna varandras prov samtidigt som de för diskussioner kring bedömningsfrågor. För att ytterligare stämma av sin undervisning och sina omdömen använder de lärare som kan också delar av gamla nationella prov under läsåret. De lärare med få eller inga ämneskollegor på skolan ingår i ett väl fungerande kommunövergripande samarbete där bland annat samplanering och sambedömning sker. I intervju säger rektorn också att hen säkrar upp att de pedagoger som saknar behörighet alltid samarbetar med och får stöd av legitimerade kollegor eller specialpedagogen vid bedömning och betygsättning. Utöver samverkan och kvalitets-säkring inom de olika ämnena sker även ett samlat arbete med koppling till de nationella proven, där proven först avidentifieras och därefter sambedöms av lärarna inom ämneslagen. Vidare genomförs den muntliga delen av nationella proven i svenska och engelska i årskurs 6 och 9 alltid av två lärare och de bedömer och betygsätter dessa tillsammans. Av inskickad dokumentation framgår att skolan förra läsåret påbörjade ett implementeringsarbete gällande Lgr 22 inom den egna verksamheten men också tillsammans med huvudmannens hela grundskoleverksamhet. Rektorn berättar i intervju att både pedagoger och ledningen är en del av arbetet som sker via ämneslagsträffar en gång i månaden. Vidare säger rektorn att arbetet fortsätter under pågående läsår och harskapat förutsättningar för ökad likvärdighet inom hela skolområdet. Slutligen framgår att rektorn har planerat så att den pedagogiska personalen är placerad så att de sitter tillsammans inom olika ämneslag. Detta säger hen bidrar till större grad av samverkan mellan lärare i de olika årskurserna. Detta leder även till en ökad samsyn kring tolkningen av kunskapskraven mellan årskurserna och också till samverkan kring bedömning och betyg i de olika ämnena.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

Beslutsfattare
Signerat av: Kerstin Martinsson

X Nerman Hopovac

Föredragande
Signerat av: Nerman Hopovac

I handläggningen av ärendet har även Johan Bohman, utredare, medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med representanter från skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 10 oktober 2022 och 14 oktober 2022. Besöket genomfördes av Nerman Hopovac och Johan Bohman.

Inför höstterminen 2022 genomförde huvudmannen en omorganisation där de två tidigare enheterna Söndrumsskolan A och B slogs samman till en gemensam enhet för årskurserna 6 – 9. Vid granskningstillfället hade skolan 571 elever. För läsåret 2022/2023 finns 47 lärare anställda. Andelen undervisande lärare med legitimation är 46 (98%) och 17 lärare (36%) saknar behörighet i något undervisande ämne alternativt årskurs. Skolledningen består av rektor och biträdande rektor.

Enligt rektorns uppgifter har andelen elever i årskurs 9 med behörighet till gymnasiet för läsåret 20/21 respektive 21/22 sjunkit från 92% till 89,7%.